

НА ЗОРЯ

20
4. WARSZAWA
Biblioteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот — Конт. П. Ш.: Краків 405.867.

Війна розгорілася в цілій повні

Війна між Болівією й Парагваем за пограничні ліси з нафтовими жерелами розгорілася в цілій повні. Війська Болівії здобули два форти парагвайські. Парагвай змобілізував річки від 18—28 літ, перейшов до контрнападу, випер

війська Болівії та перейшов на її територію. Вже оповіщено першу листу страт. Останні денеші доносять, що обидві держави згодяться на посередництво панамериканської конференції держав. Але коли це буде, невідомо.

Аман-Уллаг утік з Кабулю?

Бюро Райтера доносить: Вже від місяця нема поштового połącення між Кабулем, столицею Афганістану й Індіями. Від границі насіли вiсти, що в Кабулю і Ялабаті криваві бої. Пов-

станці, противні реформам хана, здобули два форти столиці, а король Аман-Уллаг з жінкою втекли з Кабулю. Афганське посольство в Лондоні перечить вісткам про утечу короля.

Важні зміни в сусідстві Польщі

Литва в найтіснішій економічній

Латвійська преса доносить: Литва заключила з Німеччиною торговельний договір, котрим торгівля, промисл і ремесла поставлено в обох державах на однакових засадах. Купці, фабриканти й ремісники одної держави мати муть право виконувати своє звання в другій державі на підставі легітимацій своєї

і політичній злуці з Німеччиною.

держави. Морські судна кожної з тих держав мати муть у пристанях другої держави такі самі права як у своїй державі. — Річ ясна, що сей договір, коли вісти про нього правдиві, означає не тільки економічне але й політичне окрилення Польщі Німеччиною поки сягає литовська територія.

Нова світова війна неминуха

Так каже Літвінов.

На останнім засіданню Центрального Комітету Комуністичної Партії в Москві найвизначніший по Чічеріні дипломат Літвінов виголосив обширний реферат про міжнародне положення. Між ин. заявив: Я тої самої думки що Лойд Джордж, котрий назвав нову англій-

сько-французьку умову „найбільш нещасливим фактом, який стався від останньої світової війни“. Сей договір разом з иншими грізними проявами політичного життя неминухо доведе до нової світової війни. Хвилеве відношення большеві до всіх держав Європи представив Літвінов як добре.

Новеля в церковних справах

Адм. комісія сойму радила над новелею до церковного законодавства, призначеною для Галичини. Ухвалено три перші артикули: Зміст: На патроні церкви й парохіянах тяжить публично-правний обовязок до prestaцій, 1) в цілі набування ґрунтів під будову святині й парохії, коли церква не має свого ґрунту, 2) будови, відбудови, перебудови і більшшх направок церкви, 3) урядження кладовищ і 4) внутрішнього урядження церкви. Справу висоти належитостей на будову парох. дому відложено. В арт. 2. зазначено, що все те обовязує лиш тоді, коли церква не має свого майна або доходів. Арт. 3: Згадані обовязки накладає держава в парохіях, признаних нею. А держава признає нові парохії тоді, коли

церква викаже фонд, з котрого може покрити 1/3 видатків звязаних з утворенням парохії. Дрібні видатки до висоти 1500 зол. на консервацію будинків, забезпечення їх, службу, прикраси і т. п. мають покривати церкви й духовенство зі своїх доходів. Є тенденція, поширити важність тої новели на всю державу. — Коли міністер віроісповідань Гловацкі заявив, що представники уряду беруть тільки обсерваційну участь в нарадах, пос. Корнецькі іменем поль. Клубу Народ. відповів, що супроти того взагалі не брати участі в дальших нарадах, бо правительство на підставі конкордату має обовязок внести в тій справі урядовий прсект.

Порівнання дорожничі в містах

Найдорожші харчі з міст усеї Польщі в Варшаві. Вона має знак 100. В порівнанню з нею Лодзь має цифру 93,

Познань 90, Краків 87, Білосток 83, Пинськ 81, Бересте 74 і т. д. В тій таблиці Львова не подано.

Таких годинників ще не було

Преса доносить, що в Латвії годинник Злотніков винайшов спосіб роблення таких годинників, які — все одно де вони будуть, чи на вежах, чи в домах, чи в кешенях люде — можна буде удер-

жувати в вічнім руху при помочи центральних радіостанцій. Всі ті годинники будуть показувати час абсолютно точно і всі однаково. Злотніков одержав уже патент на свій винахід.

Протестантський місіїний конгрес в Єрусалимі

(Оригінальна кореспонденція „Новой Зорі“).

Учасники з 53 країв. — Ціль. — Дух протестантизму: рел. байдужність (індиферентизм), безвірство, непевність, матеріалізм, що межує з поганством. — Здорові клічі: рел. виховання, універсалізм і єдність Церкви, боротьба з расовою ненавистю. — Пацифізм. — Справа еміграції. — Соціальні проблеми. — Наслідкування кат. Церкви.

Коли переглянути сегорічні релігійні конгреси, то мимохіть задержуємося коло міжнародного конгресу протестантів. Конгрес відбувся в лімецькій санаторії, на Оливній горі, в Єрусалимі і тривав десять днів. Прибуло аж 240 представників ріжних сект з 53 країв. Провід обняв президент УМС-и д-р Джон Мотт. На торжественну інавгурацію загоствив навіть високий британський комісар, Їорд Plumer. Його прибуття викликало сильний крик і протести зі сторони магометан, а ріжні неанглійські секти дуже тим обидилися. На конгресі були заступлені: „Міжнародне Бюро Праці“, „Нац. Бюро Здоровля“ (гігієни) і ріжні економічні, торговельні, промислові й хліборобські (поміщицькі) круги. Всі вони брали живу участь в конгресі на рівні з делегатами поодиноких віроісповідних сект.

Конгрес мав радити над „зближенням старинних і новітних Церков, щоб розвинути світовий місіїний рух на основі спільного співділання; щоб Захід і Схід взаємно давав і приймав“. Але біда саме в тому, що протестантизм щораз більше розданий браком віри. А відомо, що „nemo dat, quod non habet“. Другим завданням конгресу було розбудити серед світських людей більше зацікавлення місіїними справами: 1) матеріальною підмогою; 2) „наданням христ. характеру динамічній силі Заходу над прочим світом на кожному полі“. Сучасні скоміліковані міжнародні питання, цілий ряд несправедливих договорів, ризискування менше культурних народів, расова ненависть — це по гадці учасників конгресу вплив саме браку христ. духа серед „христіанських“ народів. Виходу шукає д-р Мотт кажучи: „Христос хоче, щоб ми звернулися о поміч до Ліги Націй, до Міжн. Бюро Праці, до Нац. Бюро Здоровля“ і т. д. Інакшими словами головний натиск у справі віднови духа кладуть на людські орудники. А який дух панує між протестантами вказують слова і діла самих учасників конгресу:

1) Делегат Бюро Праці Гарольд Грімшов (Grimshaw) заявив, що годі вимагати, щоби власники фабрик і купці поступали в дусі христ. справедливости; що годі осуджувати тноби-телів африканських племен; що між христіанською (протестантською) культурою і новітною культурою панує пропасть

3 комісійних дискусій

Диссонанси в уряді. Напади на політиків. Етатизм.

На останнім засіданні сойм. бюджетової комісії розвинулася широка дискусія на тему однородности теперішнього уряду й над питанням етатизму. Прем'єр Баргель двічі давав пояснення. Користаючи з приязности прем'єра, посол Тромпчинський інтерпелював його у справі нападів на вшехпольських журналістів і політиків. Львівська „Хвіля“ ч. 3487 передає цю інтерпеляцію так: „Бесідник пригадує, що марш. Пілсудський, дня 29 травня 1928 заявив, що причиною поганих відносин в краю є безкарність преступників. Через 2 минулі роки мало вияснено давних преступків, зате були нові безкарні злочини. Пос. Тромпчинський гадає, що є неоспоримим, що ред. Мостовича вивіз автом полк. Малешевський. Автом кермував „пшодовнік“ поліції Сікора з поручення пор. пол. Рузінського. Мін. Складковський сказав йому, що слідство припинено через недостачу знамен преступку. Слідство в справі побиття ред. Новачинського таксамо не дало ніяких вислідів. На інтерпеляцію в справі пролажі ген. Загурського достав я — каже бесідник — відповідь від ген. Конажевського, що це бабські сплетні. Таксамо достав я відповідей від мін. Мейштовича, котрий пригадав, що винувачи цей випадок з убийством Маттеотія, що там після промови Муссолінія віднайшли трупа Маттеотія, але в Польщі трупа Загурського не знайдено. На це я відповів, що його й зовсім не хотіли знайти. Якийсь час після того виловлено з Висли трупа без голови й ніг. Слідство оточене урядовою тайною. Щодо нападу на мін. Здзеховського бесідник каже: Відомо, що напасники були в одностроях. Бесідник пригадує, що на конференції 1 квітня 1927 при співучасті марш. Пілсудського, прем. Баргеля, ген. Даньца і прок. Гібнера, ген. Данец реферуєчи справу, заявив, що справці нападу викриті. Тоді марш. Пілсудський поручив припинити слідство, кажучи, що виявлення справи розібе армію. Бесідник інтерпелює прем'єра, як міг марш. Пілсудський видати того рода зарядження. Пос. Тромпчинському негайно відповів прем. Баргель. Бесідник ствердив, що дійсно таке засідання відбулося. Справу реферував на бажання марш. Пілсудського ген. Данец. Але ген. Д. не сказав, що справці викриті. Ген. Д. сказав і офіційно зазначив: „Нитки слідства мені порвалися“. Цєю справою я займався. Я повідомив тодішнього маршалка сойму п. Ратая, що слідство розпочато. — Що до етатизму прем. Баргель заявив, що дійсно є багато справ, котрі треба трактувати етатистично. Особливо там, де приватна ініціатива й прив. капітал нічого не роблять, мусить взяти на себе ініціативу держава. Щодо мнених диссонансів в уряді, прем. Баргель заявив, що це не відповідає дійсности. Є тільки незначні ріжниці поглядів, що мусять бути в кождім уряді.

40 процент брехні

Большевицький орган „Правда“ з 5. ц. м. доносить: На всесоюзнім з'їзді робкорів і селкорів (робітничих і селянських кореспондентів большевицьких газет) головний прокуратор Криленко ствердив, що на основі доходжень за перший піврік 1928 р. в 40 губерніях ССРСР аж 40 проц. кореспонденцій робкорів і селкорів показалося неправдивими. Таким чином „виховання“ великої маси кореспондентів „з народа“, щоб почути голос того народа, дало в наслідках величезну кількість шкідливих доносчиків і брехунів.

„Нашому народови мусить бути вияснене, що сьогодні преса се не приватна річ, тільки публична“. (о. Віктор Кольт, Т. І.).

„Є тільки одна сила на землі, котра може з успіхом боротися проти десятикратної царіці брехні і звідництва: се католицька преса.“

3 РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Осудження партії „Білоруська Християнська Демократія. Виленський р.кат. архієпископ Ялбжиковський видав відозву, в котрій забороняє кат. духовенству і всім вірним належати до БХД, а також читати й поширять її орган „Білоруську Криніцу“. Мотив заборони: релігійний індиферентизм і прихильність до большевизму. Ц.к. партії БХД вислав у тій справі телеграму до св. Отця й має набаром зложити в варшавській Нунціатурі ширший меморіал.

Зворот церковних фондів у Франції. (К. А. П.) Французький уряд уповажив префектів звернути парохіям фундації, котрі свого часу поконфіскував мін. Комб. Де фундації зліквідовані там мають виплатити відповідну рівновартість в грошах.

Боротьба з неморальністю у Франції. (КАП). Бурмістр міста Ст. Етєн перший виступив енергічно проти порнографії. Відтак у 1926 р. Ерію заборонив у Ліоні виставлявання і продажу 26 неморальних публікацій. За їх приміром пішли бурмістри Лілю, Версаю й Люрду. Ц. року префект Сена заборонив у Парижі продажу 7 публікацій. Бурмістр м. Епіналю заборонив книгарням виставляти за вітринами 28 видавництв. Це останнє зарядження треба завдячити рішучому виступови епінальських католиків.

Взірцева католицька фірма. (КАП). В Бельгії утворився Союз християнських промисловців, котрого метою є суспільна акція по думці вказівок Ап. Столиці. В тім напрямі визначаються особливо фабрики фірми Beukellaar Freres S. A. в Антверпії. При тих фабриках заснована т. зв. „суспільна секція“ для охорони праці робітника та опіки над його родинним життям. Впроваджені різні премії й додатки як зарп. з приводу першого св. Причастія дитини робітника, в разі смерті члена його родини і т. п. При нещасливих випадках або в разі недуги належить ціла платня по відтягненню 10 процент. Лікар і ліки безплатні. Є допомогивий фонд для безробітних. Участь робітників й урядовців у знесках фабрики нормує т. зв. фабрична рада. Робітники з тижневою платнею мають що року 6-тижневу платну відпустку, а з місячною платнею 2-тижневу.

Проти масонерії у Франції утворилася ліга „Franc Catholique“, котра є союзом світських осіб. Ліга відбула семи днями конгрес в Парижі. Обдумано засоби оборони перед масонерією „золотою“, „дервонною“ і „білою“. Під „білою масонерією“ розуміють вплив масонів на католиків, котрі часто не свідомо і в добрій вірі підпадають під вплив масонів.

Король Англії й 90-літня старушка

Лондонська преса приносить такий опис: Стара, майже 90-літня Кеті (Катерина), що продає видові карточки в кіоску коло гіпподрому, стояла на доши перед палатою, в котрій лежить хорий король і ждала на оповіщення бюлетену про стан його здоров'я. Там її й зняв на апарат фотограф одного з англійських ілюстрованих журналів. Припадково переглянув те число хорий король і його тронула відданість старенької жінки. Отже він особисто написав їй кілька слів подяки за відвідини під палатою. А що поліція не знала, де мешкає старенька Кеті, отже майор Федерстронг, конюший короля, не міг її доручити вдома королівського письма та заніс його до її кіоску.

НОВИНКИ

Перше число „Нової Зорі“ на 1929 рік вийде в збільшенім подвійнім об'ємі. Щоб уникнути перерви у висвітлі органу, Адміністрація пригадає вчасну висилку передплати.

Страшний вибух в Бориславі. Під кам'яницею при вул. Панській уміщено газове приур, котрі потріскали й земний газ дістався до помешкання власника залізного склепу Лекера. Коли він збудився й засвітив електрику, настушила від того експлозії така страшна, що здавалося, немовби нараз вистрілено з кількох армат. Весь дім здемольований. Лекерови вирвали внутренности й він помер, а його жінка й мала дитина тяжко поранені борються зі смертю.

Уважати на печі! В селі Братвині, в Польщі, селянин Відомський виїхав з жінкою на ярмарок, напаливши добре в печі. Коли вернули, застали своїх пятеро діточок смертельно зачаджених. Ні одної дитини не вдалося врятувати.

З різних околиць в Карпатах доносять, про сильні снігові завії.

Альохін у Львові. Світовий майстер шахової гри грав на днях у Львові рівночасно 30 партій, з того дві не дивлячись на шахівницю. Гра тревала від 5 по пол. до 12:30 в ночі. Зі сліпих партій виграв Альохін одну, друга розіграна. Зі звичайних партій виграв 19, 5 програв, 4 розіграні. Між остравами грав з ним партію молодий Українець Стефан Кульчицький, котрий все-го три роки грає в шахи. Альохін не прогивився участі т. зв. кібіців у грі.

Останні Халдеї, що говорять по арамейськи, мали до війни ще 47 осель. В часі війни Курди вимордували їх так, що остало кільканайцять мушан і троха жінок та дітей. Всі вони одержали дозвіл від Франції, схоронитися на її територію в Європі, куди й виїхали на днях під проводом свого короля Кгалія. Халдеї християне, але признаються до якоїсь секти, подібної до Несторіян.

Найбільший сучасний фарисей. Максим Горький, сидючи у власній віллі в Італії, серед дорогої обстановки, не перестав писати, що кождий, хто обстоює право власности, се „ворог народа“. Такого змісту статті Горького появляються тепер в „Известіях“, але сам Горький ані не думає зречися на „народ“ тисячів доларів, які щорічно дістає за право перекладу своїх писань на чужі мови.

ОПОВІСТКИ

Кінотеатр „ВАРШАВА“ в Станіславові, Липова 1. висвітлює: 362 9—?

- „ 21. XII. 1928. „Амор на нартах“
- „ 24. XII. 1928. „Смійся, кльовне, смій“
- „ 27. XII. 1928. „Анна Карєніна“

ПОДЯКА.

Отсею дорогою складаю щирю подяку Вп. П. ЯКОВУ НАССОВІ, дентистові у Львові, вул. Сикетуська ч. 17, за дбайливе і солідне лічення та пльомбовання зубів нашим дітям і миле та ніжне поведення з ними. 372 1-1 Марія і Осип Вітошинські.

ОГОЛОШЕННЯ

Здівних халепців до науки різьбарства і столярства прийме варстат виробів деревляних ТЕОДОЗІЯ КОМІСАРУКА Станіславів, вул. Круля Яна III. ч. 15. 3626 4—5

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зод. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зод. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зод., прочі р. по 33 зод. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зод., II. бібл. 220 зод. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; доцислюємо тоді ще есконт. Заовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 33—50